

Діана Говера

студентка,

Західноукраїнський національний університет

МОНІТОРИНГ ЗЕМЕЛЬ ТА ЗЕМЛЕУСТРІЙ - ЗАХОДИ З ВИВЧЕННЯ СТАНУ ЗЕМЕЛЬ

На всіх етапах людського розвитку добробут суспільства залежав і залежить від його вміння використовувати незамінний природний ресурс - землю. На відміну від інших факторів виробництва земля просторово обмежена, тобто непереносний ресурс. Земля є основою матеріальних благ, найважливішим компонентом природного середовища, має територіальну, якісну і кількісну неоднорідність, мінливість властивостей.

Для ефективного управління земельними ресурсами, регулювання відносин в області використання земель та залучення їх до господарського обороту необхідне виконання комплекс заходів із землеустрою та моніторингу земель. [1]

Тому найважливішим завданням державного управління в сфері охорони навколишнього середовища і раціонального природокористування в цілому і земельними ресурсами, зокрема, є організація моніторингу земельних ресурсів (земель), як комплексної системи спостережень за станом земельних ресурсів, оцінки і прогнозу змін їх стану під впливом антропогенних і природних чинників. Мета - регулювання якості довкілля, запобігання забрудненню земель, забезпечення їх продуктивності.

Цьому сприяє організація системи заходів щодо подальшої інтенсифікації землекористування, підвищення родючості ґрунтів, проведення системи землевпорядних робіт, а також робіт по зниженню антропогенного навантаження на ґрунти.

Державний моніторинг земель являє собою систему спостереження за станом земель. Об'єктами державного моніторингу земель є всі категорії земель на території України незалежно від форм власності, їх цільового призначення і дозволеного використання.

У перелік завдань державного моніторингу земель входять: [2]

- своєчасне виявлення змін стану земель, оцінка цих змін, прогноз і вироблення рекомендацій про попередження і про усунення наслідків негативних процесів;

- інформаційне забезпечення ведення земельного кадастру, державного земельного контролю за використанням і охороною земель, землеустрою, а також інших функцій державного і муніципального управління земельними ресурсами;

- забезпечення громадян інформацією про стан навколишнього середовища в частині стану земель.

При цьому фахівцями з державного моніторингу земель постійно виявляються зміни, і проводиться оцінка стану землекористувань, угідь, полів, ділянок.

Вивчається також стан об'єктів очисних споруд, водосховищ, звалищ, складів пально мастильних матеріалів, добрив, стоянок автотранспорту. Всі спостереження за станом земель здійснюються при моніторингу за допомогою наземних зйомок і спостережень. Моніторинг земель залежно від термінів і періодичності їх проведення поділяються на періодичні (через рік і більше) і оперативні (фіксують поточні зміни).

Однією з основних завдань моніторингу земель є визначення стартового стану орних земель, що використовується при передачі земель в оренду, при купівлі-продажу земельних ділянок, при виборі оптимальних варіантів при вилученні земель і переході їх в інші категорії.

Актуальність проведення робіт з моніторингу земель пов'язана, перш за все, з стійкою тенденцією до погіршення якості ґрунтів ріллі, зокрема зниженням вмісту в ній поживних речовин. Це обумовлено припиненням внесення в ґрунти мінеральних та органічних добрив, порушенням сівозмін, невиконанням ґрунтозахисних, агрохімічних і меліоративних заходів. У зв'язку з цим першочерговим завданням є відновлення ґрунтових обстежень, що дозволить, обґрунтовано судити про ступінь впливу негативних процесів і явищ, розкривати закономірність їх розвитку, розробляти заходи щодо попередження та усунення впливів техногенного та природного характеру на ґрунтовий покрив території.

Основні завдання моніторингу земель на наш погляд в перспективі - це аналіз системи практичних заходів щодо подальшого поглиблення і вдосконалення земельної політики та вдосконалення нормативно-правової бази, спрямованої на забезпечення більш раціонального і дбайливого використання земельного фонду.

Список використаних джерел

1 Брошак І. С., Гевко Р. Б., Никеруй С. С. Моніторинг, шляхи покращення родючості та екологічної безпеки ґрунтів Тернопільської області. Монографія. Тернопіль: «Економічна думка», 2013 -160с.

2 Вітровий А. О. Моніторинг земель із застосуванням сучасних технологій ДЗЗ та ГІС // Вплив кліматичних змін на просторовий розвиток територій Землі: наслідки та шляхи вирішення: Матеріали ІІІ Міжнародної науково-практичної конференції [Херсон, 11-12 червня 2020 року]. Херсон: ДВНЗ «ХДАУ», 2020. – С. 54-57.

3. Прикладна економіка. Навчальний посібник / БО Язлюк, РБ Гевко, ЮВ Дзядикевич, АМ Бутов - Тернопіль: Крок, 2016. 288 с.

4. Гавриш Н. С. Використання, відтворення та охорона ґрунтів в Україні: теоретико-правові аспекти: монографія. Одеса: Юрид. л-ра, 2016. 398 с.